

15 Elevlokalet

Linda Jolly

Siden arbeid på gården skal være en motvekt til ensidig inneliv på skolen og hjemme, kunne man være fristet til å tro at lokaler for elevene er unødvendig. Det kan også være at noen klarer å innrette øktene med løvvo eller et laft på låven slik at det går uten spesielle elevlokaler. Men de fleste som satser på en varig gård-skolesamarbeid satser også på å tilrettelegge rom for elevbruk. Løsningene er så mange som de gårdene som finnes, men det er likevel mulig at man kan lære litt av det andre har gjort. Vi har spurt noen av gårdbrukerne med lengst erfaring om å gi en beskrivelse av deres elevlokaler.

Støre gård

Intervju med Jostein Trøite

Foto: JosteinTrøite

Størrelsen på rom som brukes for å ta imot elevene?: 45 m²

Hvor mange elever er vanligvis i rommet om gangen?:

Når det er allmennpedagogisk opplegg er det mellom 15 og 23 elever her om gangen, 3-7 når vi har spesialpedagogisk opplegg.

Antall bruksdager i året (ca):

Iberegnet annen møtevirksomhet er rommet i bruk mellom 70 og 80 dager i året

Fasiliteter (f.eks. kjøkken, do, vask, garderobe, matbod, matkjeller osv.):

Matstua har kjøkkenkrok, vaskerom med do, og vindfang med garderobe og håndvask.

Finnes det andre plasser under tak hvor elevene kan samles og/eller arbeide på gården?:

Ja, fjøs, låve og vevloft.

Omkostningene for å bygge/sette i stand:

Kr. 500 000,- + moms, inkl. investeringer, leid hjelp og egen arbeidsinnsats.

Finansieringsplan:

Fra Innovasjon Norge har vi fått kr. 150 000,- i investeringstilskudd, og kr. 220 000,- i investeringslån¹. Resten utgjør vår egenandel.

Proessen fra idé til ferdig lokalene:

Først måtte vi bestemme oss for hvilket hus vi ville restaurere. Så satte vi oss inn i gjeldende regler mht. hygiene og sikkerhet. Parallelt undersøkte vi økonomiske støtteordninger og skrev søknad. Vi hadde fått i stand en intensjonsavtale med barneskolen som vi brukte som vedlegg til søknaden. Dernest kunne restaureringsarbeidet begynne.

Evt. leieinntekter:

Vi får kr. 50 000,- til sammen i året fra de to skolene vi samarbeider med.

Evt. eksisterende eller potensielle flerbruksmuligheter:

Rommet brukes i utstrakt grad til ulike typer møter som har å gjøre med gården: forsøksringen, GILDE, bygdeutviklingstiltak, historielag, bygdekvinnelag, informasjonsmøter om gården som pedagogisk ressurs, julebord for lærerne osv. (det har vært opp til 50 mennesker i rommet)

Brukes også private rom til elevarbeid iblant?

Nei, vi har vært veldig bevisste på å skjerme det private.

Finnes det et uteareal som er tilrettelagt for samlinger eller lunsjpauser ute?

Ja, vi har en plass foran huset med bord og stoler som brukes av og til av elevene.

Finnes det muligheter til grovvask ute?

Ja, vi har vask i fjøsgangen.

Hva synes du/dere er det viktigste å tenke på i forhold til innredning/utforming av elevlokaler på gården?

For oss har det vært viktig å få elevlokalet helt adskilt fra våre private rom, og å få et skikkelig sanitæranlegg på plass. Vi har innredet med tanke på fleksibel bruk og at det ikke skal være for trangt (det er plass til 60 mennesker i rommet).

Har du/dere andre råd å gi til dem som vil bygge eller restaurere for å få til et elevlokale på gården?

Ta sjansen på en skikkelig grunnlagsinvestering. Vi tenkte at dersom vi gjør dette ordentlig fra begynnelsen av, vil vi få igjen for det i form av økt etterspørsel. Det har vist seg å være tilfelle.

---

¹ Dette lånet er rente- og avdragsfritt i 5 år. Det skal nedbetales i løpet av 10 år etter det. Også i denne perioden er det rentefritt.

Fundaunet i Meråker
Intervju med Kjetil Aarbakke

Foto: Kjetil Aarbakke

Fundaunet er navnet på prosjektet i Meråker som knytter skole, gård og hage sammen. Det ble startet i 1997 som et samarbeid mellom en gårdbruker og en entreprenør med erfaring fra undervisning på naturbruksskole. Her beskrives bare lokalene som ble satt opp på gården.

Størrelsen på rom som brukes for å ta imot elevene?: 140 m²

Hvor mange elever er vanligvis i rommet om gangen?:

Når det er allmennpedagogisk opplegg er det opp til 43 elever her om gangen.

Antall bruksdager i året (ca):

Rommene brukes to faste dager i uken for allmennpedagogikk, dvs. 78 dager. Om sommeren er SFO i lokalene, dvs. 40 dager i tillegg. Ellers er lokalene også brukt til elever som har individuelle opplegg.

Fasiliteter:

Det finnes et kjøkken, spise/møte/oppholdsrom i tillegg til smårom som brukes som kontor og sanitæranlegg/skifterom.

Finnes det andre plasser under tak hvor elevene kan samles og/eller arbeide på gården?:

Ja, et gapahuk og to små drivhus.

Omkostningene for å bygge/sette i stand: ca. 200.000

Finansieringsplan:

Innovasjon Norge og en lokal bank hvor firmaet tok opp lån. Lånet dekkes av leien.

Prosessen fra idé til ferdig lokalene:

Det tok et år fra vi startet til brakkene sto klare. Det var dessverre feil beregnet når det gjaldt istandsetting og budsjettet måtte fordobles underveis.

Evt. leieinntekter:

Vi får kr. 10.000 i måneden til strøm og penger til investering.

Evt. eksisterende eller potensielle flerbruksmuligheter:

Rommene brukes til SFO, grønn omsorg for voksne som trenger arbeidstrening, hagebrukslag og andre som trenger møtelokaler.

Brukes også private rom til elevarbeid iblant?

Nei.

Finnes det et uteareal som er tilrettelagt for samlinger eller lunsjpauser ute?

Ja, bord, grillplass og gapahuk.

Finnes det muligheter til grovvask ute?

Ja, uttak og baljer

Hva synes du/dere er det viktigste å tenke på i forhold til innredning/utforming av elevlokaler på gården?

Man trenger et stort, godt utrustet kjøkken. Både inne og ute må det være gode muligheter for matlaging. Det er også viktig med oppholdsrom for å være inne hvis været er elendig.

Har du/dere andre råd å gi til dem som vil bygge eller restaurere for å få til et elevlokale på gården?

Budsjettet sprakk i forhold til restaurering av de gamle brakkene. Det ble helt andre utgifter enn vi hadde tenkt oss. Prosjektet var fullfinansiert i utgangspunktet, men vi måtte ta opp lån på grunn av omfattende restaureringsutgifter. Jeg anbefaler å få tak i en snekker

som er kyndig på restaurering hvis noen overveier å gjøre noe lignende.

Straumøy gard i Sveio
Intervju med Anne og Leif Grutle

Foto: Anne Grutle

Størrelse på rom brukt for å ta imot elevene:
Skolehuset er på ca. 140 m²

Hvor mange elever er i rommet om gangen?:
Fra 7 til 10.

Antall bruksdager i året:
124 dager som skole, 149 døgn som avlasting.

Fasiliteter:

Do, vaskerom, bod, kjøkken oppholdsrom, hems og 3 soverom.

Finnes det andre plasser under tak hvor elevene arbeider under oppholdet på gården?: Snekkerboden på Gamlelåven, husdyrromma, lavvoen.

Omkostningene for å bygge/sette i stand:

Finansiering:

Innovasjon Norge. Tilskudd, rentefrie lån, rentetilskudd, vanlige lån.

Kan du beskrive noe av prosessen for å få til lokalene?:

Vi brukte våningshuset i starten, men etter hvert ble det såpass mange elever at vi måtte gjøre et valg. Ved å velge å bygge hus til elev-virksomheten, klarte vi å skille mellom privat og offentlig bruk av gården. Huset er i dag en viktig base for virksomheten. Huset blir også brukt til avlasting tre helger i måneden, et døgn midt i uka og stort sett hele skoleferien.

Leieinntekter:

På skoledelen: 112.860,-, Avlasting: ca 140.000,-

Flerbruksmuligheter:

Huset er bygd som et vanlig bolighus for at det skal kunne brukes på mange måter med tanke på at behovet kan endre seg med tida.

Brukes også private områder til elevarbeid iblant?

Nei.

Finnes det et uteareal som er tilrettelagt for samlinger eller lunsjpauser ute?

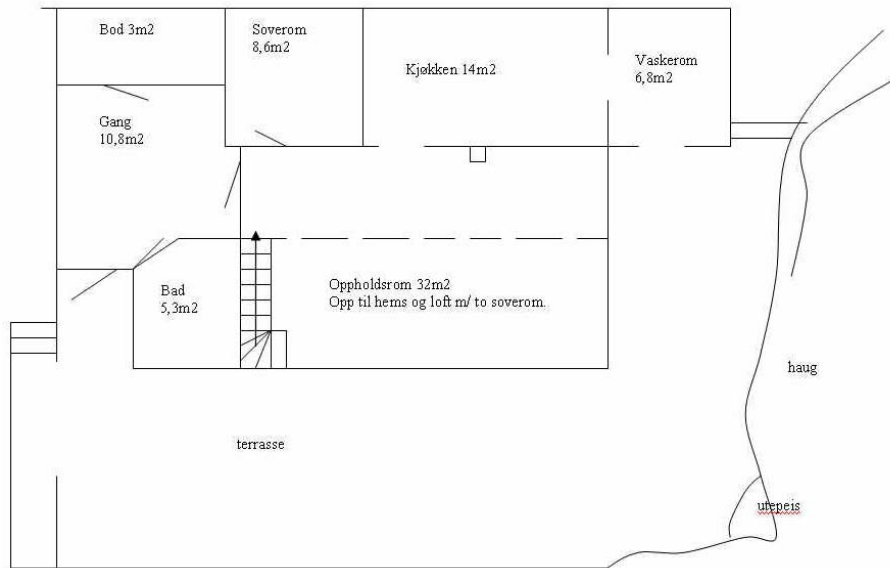
Ja. Terrasse med bord og benker, Sittegrupper ute i skogen. Ellers har vi mye knauser og berg som er gode å sitte på.

Finnes det muligheter til grovvask ute?

Ja. Fra det gamle melkerommet kan vi dra ut en slange på en støpt plass der vi kan spyle skitne støvler og regntøy. Her sløyer vi fisk og vasker grønnsaker også.

Hva synes du er det viktigste å tenke på i innredning/utforming av elevlokaler på gården? Romslig gang. Do ikke langt fra inngangsdøra. Store bord som det kan sitte mange elever rundt. Kjøkken med plass til mange.

Bilder og plan for skolestua på Straumøy gard

Hegli gård i Nannestad

Foto: Sidsel S. Sandberg

Da Sidsel Sandberg på Hegli gård (se intervju s. ??) begynte med planleggingen av et lokale på gården for å ta imot elevene, hadde hun satt som forutsetning at det måtte være en base for elevene atskilt fra gårdens øvrig bebyggelse. Det fantes et falleferdig bryggerhus på gården. Dette ble merket og demontert og hele bakerovnen ble fjernet. Det ble bygget en ny kjeller med matbod, garderobe og et rom for dusj og vaskemuligheter. På dekket over kjelleren ble tømmerhuset bygget opp igjen og bakker ovn med grue ble bygget opp igjen tilsvarende det gamle.

Intervju med Sidsel S. Sandberg

Størrelse på rom brukt for å ta imot elevene:

Utvendig mål er 6x9, 54 m², delt inn i to rom med bakerovn og grue mellom de to rommene. Det står langbord i begge rom, det ene rommet er en "skolestue" med bokreoler og klaffebord, det andre er innredet med en enkel kjøkkenbenk og komfyr.

Hvor mange elever er i rommet om gangen?:

"Skolestua" har plass til 18 rundt bordet, det andre rommet plass til 12. Ekstra plasser oppstår ved behov.

Antall bruksdager i året:

Huset er i bruk hele året for elever og praktikanter/besøkende. (Loft over rommene brukes til praktikant rom)

Fasiliteter:

Enkel komfyr med 4 plater, benk med to oppvaskkummer. Dobbel utedo for hele gården. Garderobe i kjelleren med vaskerenne for håndvask og plass til håndklær (et til hver elev). Matboden er planlagt med egen inngang (ennå uferdig).

Finnes det andre plasser under tak hvor elevene arbeider under oppholdet på gården:

De snekrer på låven, vever i hovedhuset på vevloftet og bruker hovedhuset til gjestebud om vinteren i 10. klasse. Dessuten brukes loftet i bryggerhuset som grupperom i perioder.

Omkostningene for å bygge/sette i stand:

ca. 500.000 i alt.

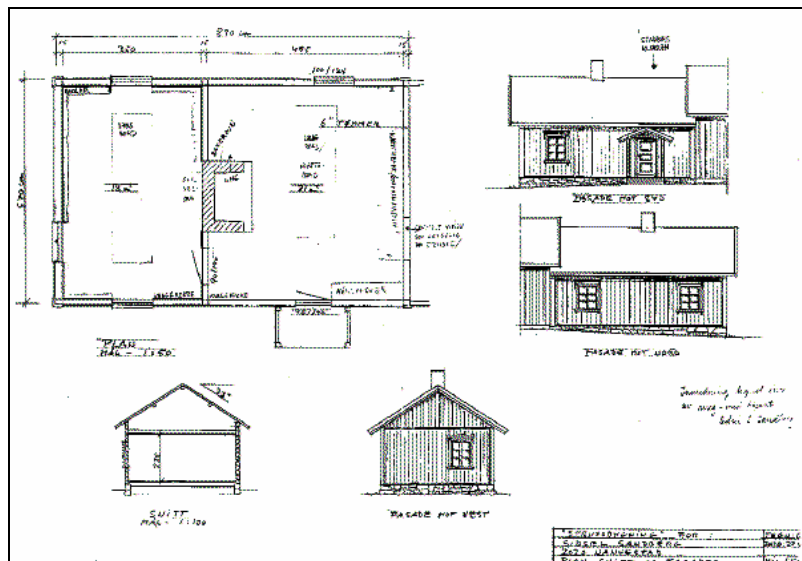

Finansiering:

200.000 fra skolesjefen, 150.000 tilskudd fra Innovasjon Norge, resten som banklån (elevkontigent på 25.000 per år er ment å dekke renter og avdrag på dette lånet i tillegg til strøm og vann)

Kan du beskrive noe av prosessen for å få til lokalene:

Kommunen ved skolesjefen viste interesse for prosjektet og fant midler.

Leieinntekter:

Ser ovenfor.

Flerbruksmuligheter:

Rommene brukes både til allmennpedagogikk i ca. 18 uker, resten av skoleåret til elever som velger en alternativ skoledag på gården. Etter skoletid og i feriene/helgene er huset i bruk for besøkende og praktikanter - nærmest et offentlig rom på gården.

Brukes også private områder til elevarbeid iblant?:

Ja, under gjestebudene ca. 6 uker på vinteren brukes nesten hele hovedhuset, dvs. ca 200 m².

Finnes det et uteareal som er tilrettelagt for samlinger eller lunsjpauser ute?:

Nei egentlig ikke.

Finnes det muligheter til grovvask ute?:

Ja, vannslanger til bruk for vasking av grønnsaker, mm.

Hva synes du er det viktigste å tenke på i innredning/utforming av elevlokaler på gården?:

De skal være enkle og robuste og helst ha en estetisk og pedagogisk verdi. Bruken av bakerovn og grue, og å vaske opp uten oppvaskmaskin, er eksempler på viktige virkemidler i det pedagogiske opplegget.